

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 2, Article Number:D0059

FINE ARTS

Received: November 2010

Accepted: February 2011

Series : D

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

Esra Dalkıran

Mehmet Akif Ersoy University

edalkiran@mehmetakif.edu.tr

Burdur-Turkey

**5-6 YAŞ GRUBU ANAOKULU ÖĞRENCİLERİNİN RİTMİK BELLEK, RİTMİK ALGILAMA
VE UYGULAMA BECERİLERİNİN ÖLÇÜLMESİ**

ÖZET

Bu araştırma, 5-6 yaş grubu öğrencilerinin ritmik bellek, ritmik algı ve ritmik uygulama becerilerini ölçmek amacıyla yapılmış deneysel bir çalışmadır. Araştırma, Burdur ili 75. Yıl Cumhuriyet anaokulundaki 82 öğrenciden oluşan çalışma grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Farklı iki yaş grubunun ritmik bellek, ritmik algılama ve ritmik uygulama becerilerine ait verilerin frekans ve yüzde dağılımları tablolaştırılarak sunulmuştur. Genel olarak ritmik bellek, ritmik algı ve ritmik uygulama becerilerinde 6 yaş grubunun 5 yaş grubundan daha başarılı olduğu görülmüştür. Fakat her iki yaş grubu için de etkili bir ritim eğitimi ile bu becerilerin daha yüksek düzeyde başarı sağlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi Ritim Eğitimi, Ritmik Bellek, Ritmik Algı, Ritmik Uygulama, Müzik Eğitimi

**EVALUATION OF RHYTHMIC MEMORIES, RHYTHMIC SENSE, RHYTHMIC PRACTICE
ABILITIES OF 5-6 YEARS OLD GROUPS PRESCHOOL STUDENTS**

ABSTRACT

This's an experimental research that aimed to evaluate the 5-6 years old students' rhythmic memories, rhythmic sense, rhythmic practice abilities. Research is done on a work group which consist of 82 students who trains in 75. Yıl Cumhuriyet preschool in Burdur. The rhythmic memories, rhythmic senses and rhythmic practice abilities of both groups has made as frequency and percent tables. As the result the 6 years old groups' abilities are more succesfull then the 5 years old groups' abilities on rhythmic memories, rhythmic senses and rhythmic practice. Even that the second result of the research is that its possible to reach more success on these abilities with more effective rhythmic education on both groups.

Keywords: Rhythmic Education in Preschool, Rhythmic Memorie, Rhythmic Sense, Rhythmic Practice, Music Education

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Okulöncesi dönemde çocuğun müziksel gelişimi, müziğin temellerini erken yaşta yakalayabilmesi bakımından önemlidir. Okul öncesi müzik eğitimi bu alandaki eğitimin ilk basamağını oluşturmaktadır.

Müzikle erken yaşlarda tanışma müziksel öğrenmelerin gerçekleşmesi için gereklidir. Beynin müzik merkezinin gelişim için kritik dönem dokuz yaş altıdır. Aynı zamanda müzikle erken yaşlarda tanışmak diğer bilişsel zekâ ve süreçlerin gelişimini ileri düzeyde geliştirir (Snyder, 1997).

Her çocuk müziğe aynı ölçüde yetenekli değildir. Fakat bütün çocuklar müziği severler. Genel olarak çocukların büyük çoğunluğu, orta yeteneğe sahiptir. Orta yetenekten çok üstün yeteneğe doğru gidildikçe sayı azalır; yaklaşık olarak milyonda bir çocuk deha derecesinde müziğe yetenekli olur. Tersine orta yetenekten çok yeteneksizliğe doğru gidildikçe de yine sayı azalır ve yine milyonda bir çocuk müziğe hiç yeteneği olmayan nitelik taşımaktadır (Sun, Seyrek, 1993, s.30) (Öztürk, s.267).

1.1. Müziksel Gelişim Süreci (Musical Development Process)

İnsan gelişimi, bebeklikten başlayarak yaşamın sonuna dek süren bir süreç içinde gerçekleşir. Birey bu gelişim süreci içinde gelişirken, değişik zaman dilimleri içinde belirli özelliklerin öne çıktığı gözlenir. Böyle belirli özelliklerin ön plana geçtiği gelişim aşamalarına gelişim dönemleri denilmektedir. Müziksel gelişim sürecinde de belirli gelişim özellikleri belirli dönemlerde daha ön planda gözlenir. Bu da müziksel gelişim dönemlerinin var olduğunun göstergesidir.

Paananen'e (1985) göre müziksel gelişim dönemleri üçe ayrılır;

- **Duyuşsal motor dönemi (4-18 ay) (The Sensorimotor Stage 4-18 Months)**
 - o Sesin genel parametrik değişimlerinin gelişimi
 - o Üretilen seslerin ayrımını yapamaz
 - o İşitsel algılamının gelişmesiyle üretilen sesler gelişir (iki taraflı iletişim)
 - o Müziksel figürlerin ilk formları oluşur (tek değişkenli boyutlarla varyasyon)
 - o Farklı aralıklar ve sürelerle sesler üretilir.
- **İlişkilendirme dönemi (1,5-5 yaş) (The Relational Stage 1,5-5 Years)**
 - o Müziksel yapıların gelişmesi ve aralarındaki ilişki
 - o Müziksel yapıları keşfetmede çeşitli farklılıklar baş gösterir
 - o Müziksel işaretlerle müziksel yapılar arasındaki ilişkiler üzerinde dikkat yoğunlaşır
 - o Müziksel cümleler içindeki stabil olan ton ve ritim birleşimlerine dikkat yoğunlaşır.
- **Ayrımsal Dönem (5-11 yaş) (The Dimensional Stage 5-11 Years)**
 - o Müziksel yapıların sıralılık düzeninin algılanmasının gelişimi
 - o Melodik ve ritmik alandaki hiyerarşik ilişkiler keşfedilmeye başlanır
 - o Sesler diziler şeklinde algılanmaya başlanır
 - o Vuruşlarda aksanlar belirir
 - o Ton içinde kalma yetileri gelişmiştir.

Ayrımsal dönem artık tam anlamıyla müziksel yapılar ve aralarındaki ilişkilerin geliştiği dönemdir. Ritmik ve melodik yapılar ve senkoplu müzik cümleleri birlikte rahatlıkla uygulanabilir. Artık

tonalite kavramı bilişsel düzeyde yerleşir. Bebeklik döneminden itibaren duyduğu ninniler ve evrensel müzikler arasındaki yapısal farklılıklar, artık bir karmaşa olmaktan çıkar ve ikisinin de ayrı tonaliteler olduğunun farkına varılır. (Erden, Akman,2008,44).

Ayrımsal dönemde ritmik doğaçlama tek başına ele alınırsa hipotez üç alt bölüm içerir. İlk bölümde birkaç tekrarlanabilir ritim bile üretmedikleri kabul edilen doğaçlamacılar verilen metronom vuruşlarını görmezden gelirler ve aynı zamanda öznel vuruşlardan yoksundurlar (biçimsel uyum), ya da hiçbir düzgün ritim kalıbı olmadan verilen metronom vuruşlarına benzer vuruşlar yaparlar (ölçüsel uyum).

İkinci bölümde ritmik yapının ve ritim kalıplarının formlarının daha karmaşık olması ve ölçüsel uyum gurubundaki çocukların ritimleri, biçimsel uyum gurubundaki çocuklardan daha senkronize çalmaları beklenir. Buna karşılık biçimsel uyum gurubundaki çocukların, ölçüsel uyum gurubundaki çocuklardan daha karmaşık ve büyük ritim kalıpları üretmesi beklenir. Üçüncü bölümde ritmik ve ölçüsel uyum guruplarının özelliklerinin birleşmeleri beklenmektedir. Üretilen cümleler ritimsel olarak karmaşıktır ve ölçüsel olarak senkopları ve sabit ritimleri içerir ve iyi organize edilmiştir (Paananen,2006).

Paananen'in 6-11 yaş arası çocukların, ritim doğaçlamalarına dayalı müziksel gelişimlerini ölçmeye yönelik çalışmasında ulaştığı sonuçlar; müziksel gelişimin daha küçük yaşlarda daha basit müziksel yapılarla gerçekleştiğini ve yaşın ilerlemesi ile de daha karmaşık yapılara doğru yöneldiğini göstermiştir. (Özdemir ve Yıldız; 2010)

1.2. Ritim Eğitimi (Rythim Training)

5-6 yaş çocukları; genel olarak kendileri ezgiler yaratırlar, basit şarkıları ezberleyebilirler ve bunları hareketlerle ifade edebilirler. Şarkılarına basit ritim çalgıları ile eşlik edebilirler. Kuvvetli bir ritim duygusuna sahiptirler. Ritim kalıplarını ve tempo olgusunu anlayıp istenildiği şekilde uygulayabilirler.

Ritim eğitimi, müzik eğitiminin başlangıç aşamasında, ton içinde kalarak şarkı söyleme ve işitme eğitimi gibi müziğin diğer boyutlarından daha öncelikli bir yere sahiptir. Çocuk ilk yaşlardan başlayarak el ve ayaklarıyla tartımsal devinimler yapar. Ezgileri tekrarlayamaz; fakat müziğe uyarak tempo tutmaya, dans etmeye çalışır (Sun ve Seyrek,1993).

Verilecek ritim eğitimi ile tartım duygusu gelişeceği gibi denge, dikkat, tepki, güven, duyguları ile küçük kasları da gelişir. El, kol, ayak, baş, göz, ve beden gibi organları arasında eşgüdüm sağlamasına davranışlarında çeviklik ve incelik kazanmasına yardımcı olur.

Ritmik cevabın en basit çeşitlerinden biri el çırpmadır. Çocuk, büyük hareketlerle, kolun tamamının katılımıyla el çarpma işlemini yapmalı, büyük hareketlerle ritim vurma teşvik edilmelidir. Çünkü büyük hareketler ile kasın katılımı ve kassal öğrenme daha kolaydır. Kasın katılımı, ritmin hafızaya daha iyi yerleşmesine neden olur. Burada önemli olan el çırparken çıkarılan ses değil, kasların hareket etmesidir (Dündar, 2003, 171-18).

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Anaokulu ve ilköğretim beşinci sınıfları kapsayan geniş çalışmasında Bowles; çocukların müziğe olan ilgilerinin yaşla birlikte azaldığını keşfetmiştir. Okul öncesi dönem, müziksel faaliyetlere olan ilgilerin teşvik edileceği bir dönemdir. Bu yüzden bu dönemdeki olumlu yaşantılar, müzikle ilgili değerlerin kabulünü ve daha büyük çocuklarda, ergenlerde hatta yetişkinlerde var olan genel müzik anlayışına karşı olumlu tutum geliştirmelerini etkiler (Denac,2007).

Çocuklar anaokulu çağından itibaren iyi müziklerle karşı karşıya bırakılırlarsa büyüyünce müzikçi olmasalar bile müziği seven, iyi müziği ayırt edebilen bireyler olacaklardır. Çocuklar şarkı söylerken dans ederler bu da bedenlerini ritmik olarak kullanmalarını sağlar. Birlikte dans etmek çocukların ritmik beraberliğini sağlarken müzikte cümleleri ortaya çıkarmalarını dolayısıyla şarkılara beraber başlamalarını ve bitirmelerini sağlar. Bu nedenle bu çağ çocuklarında özellikle ritim eğitimi doğru uygulanmalıdır ki ilköğretim düzeyindeki nota eğitimi dolayısıyla doğru şarkı söyleme doğru gerçekleşebilsin.

2.1. Amaç (Purpose)

Bu çalışmada anaokulu öğrencilerinin ritmik bellek, ritmik algı ve ritmik uygulama becerilerini ölçmek amaçlanmıştır. Bu genel amaç çerçevesinde, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

5-6 yaş öğrencileri;

- Basit ve asimetrik ritim kalıplarını doğru tekrarlama becerileri ne düzeydedir?
- Karmaşık farklı ritim kalıplarını doğru tekrarlama becerileri ne düzeydedir?
- Karmaşık benzer ritim kalıplarını doğru tekrarlama becerileri ne düzeydedir?
- Karmaşık farklı ritim kalıpları içerisinde senkop ritmini doğru tekrarlama becerileri ne düzeydedir?
- Verilen uzun- kısa süreli sesleri ayırt etmede ne derecede başarılılar?
- Verilen eşit süreli sesleri ayırt etmede ne derecede başarılılar?

3. YÖNTEM (METHOD)

Araştırma, Burdur ili 75. Yıl Cumhuriyet anaokulundaki 82 öğrenciden oluşan çalışma grubu üzerinde öğrencilerin ritmik bellek, ritmik algılama ve ritmik uygulama becerilerini ölçme amacı doğrultusunda "Deneysel Yöntem" kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İlgili literatür taranarak araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur.

Tablo 1. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özellikleri
(Table 1. The demographic information of working group)

Değişken		N	Yüzde
Yaş	5 yaş	30	36,6
	6 Yaş	52	63,4
	Toplam	82	100
Velinin Müzikle Uğraşma Durumu	Müzik Öğretmeni	2	2,4
	Enstrüman çalıyor	2	2,4
	Müzikle Uğraşmıyor	78	95,2
	Toplam	82	100
Öğrencinin müzik dersi alma durumu	Evet	-	-
	Hayır	82	100
	Toplam	82	100
Öğrencinin bir çalgı aleti çalma durumu	Evet	-	-
	Hayır	82	100
	Toplam	82	100

3.1. Veri Toplama Aracı (Data Collection Device)

Öğrencilerin ritimsel algılarını ölçmek amacıyla "Ritim algılama testi" hazırlanmıştır. Hazırlanan bu test Çocuk gelişimi ve müzik eğitimi alanında uzman kişilerin görüşlerini almak amacıyla bir "görüş alma formu" ile birlikte uzman kişilere incelenmiştir. Uzmanlardan

gelen formlar incelenmiş ve "ritim algı testi" üzerinde bu yaş grubu öğrencilerinin anlayabileceği ifadeler kullanılarak yeniden düzenlenmiştir. Böylelikle testin yapı geçerliliği alınmıştır.

Hazırlanan test; Ritmik bellek, Ritmik Algı, Ritmik Uygulama olmak üzere üç başlık altında 10 sorudan oluşmaktadır.

- Ritmik bellek boyutunda ikişer ölçüden oluşan 4 ritim kalıbının el çırparak tekrarlanması istenmiştir. Ritim kalıpları bir kez el çırparak verilmiştir.
- Ritmik Algı boyutunda farklı değerlere sahip iki notadan kısa-uzun-eşit olanının bulunması istenmiştir. Bu sesler önceden finale programı kullanılarak kaydedilmiş ve uygulama sırasında kayıttan verilmiştir.
- Ritmik uygulama boyutunda yapılan ön araştırma ile çalışma grubundaki tüm öğrencilerin bildiği tespit edilen "pazara gidelim" şarkısına önce el çırparak eşlik etmeleri, daha sonra şarkı eşliğinde ritmik olarak yürümeleri istenmiştir. Şarkı finale programında eşlikli olarak kaydedilerek uygulama sırasında kayıttan dinletilmiştir.

Tüm uygulama kayıt altına alınmış ve alan uzmanı 3 kişi tarafından "Ritmik Algılama Kontrol Listesi" kullanılarak öğrencilerin yanıtları kayıt altına alınmıştır. Doğru yaptıkları ölçüler D, yanlış yaptıkları ölçüler Y harfiyle işaretlenmiş ve doğru ölçüler sayılarak öğrencilerin başarı düzeyleri belirlenmiştir.

3.2. Verilerin Çözümlemesi (Data Analysis)

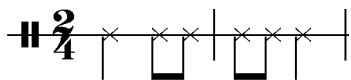
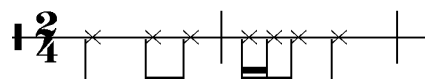
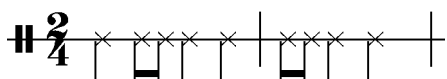
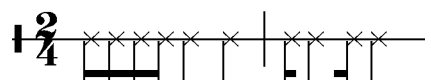
Verilerin istatistiksel çözümleri için SPSS 12.0 (The Statistical Package for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Verilerin frekans ve yüzde dağılımları hesaplanarak tablolaştırılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND COMMENTS)

Araştırma kapsamında genel amaç çerçevesinde araştırılan problemler alt başlıklar halinde sunulmuştur. Toplanan verilerden elde edilen bulgular önce tablo olarak sunulmuş daha sonra sözel olarak istatistiksel bir dille ifade edildikten sonra yorumlanmıştır.

4.1. Ritmik Bellek Boyutu (Rhythmic Memory Dimension)

Tablo 2. Beş yaş grubunun verilen tartım kalıplarını doğru tekrarlamasına yönelik bulgular
(Table 2. Findings of the five years old group's true repeat to given rhythmic forms)

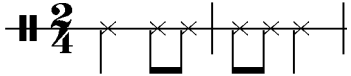
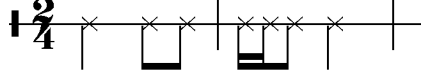
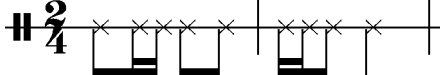
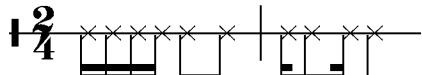
Tartımlar	1.Ölçüyü doğru tekrarlamama		2.Ölçüyü doğru tekrarlamama		Tümünü doğru tekrarlamama		N
	f	%	f	%	f	%	
Basit ve asimetrik ritim kalıplarının sınanması 	16	53,3	13	43,3	13	43,3	30
Karmaşık farklı ritim kalıplarının sınanması 	10	33,3	8	26,7	3	10	30
Karmaşık benzer ritim kalıplarının sınanması 	11	36,7	5	16,7	3	10	30
Karmaşık farklı ritim kalıpları içerisinde senkop ritminin sınanması 	7	23,3	7	23,3	5	16,7	30

Tablo 2 incelendiğinde beş yaş için;

- "Basit ve asimetrik ritim kalıplarının sınanması" na ilişkin olarak ilk ölçüyü doğru tekrarlamama %53,3; ikinci ölçüyü doğru tekrarlamama %43,3'tür. Her iki ölçüyü doğru tekrarlamama düzeyi ise %43,3' tür.
- "Karmaşık farklı ritim kalıplarının sınanması" na ilişkin olarak ilk ölçüyü doğru tekrarlamama %33,3; ikinci ölçüyü doğru tekrarlamama %26,7'dir. Her iki ölçüyü doğru tekrarlamama düzeyi ise %10'dur.
- "Karmaşık benzer ritim kalıplarının sınanması" na ilişkin olarak ilk ölçüyü doğru tekrarlamama %36,7; ikinci ölçüyü doğru tekrarlamama %16,7'dir. Her iki ölçüyü doğru tekrarlamama düzeyi ise %10'dur.
- "Karmaşık farklı ritim kalıpları içerisinde senkop ritminin sınanması" na ilişkin olarak ilk ölçüyü doğru tekrarlamama %23,3;

ikinci ölçüyü doğru tekrarlama %23,3'dür. Her iki ölçüyü doğru tekrarlama düzeyi ise %16,7'dir.

Tablo 3. Altı yaş grubunun verilen tartım kalıplarını doğru tekrarlmasına yönelik bulgular
(Table 3. Findings of the six years old group's true repeat to given rhythmic forms)

Tartımlar	1.Ölçüyü doğru tekrarlama		2.Ölçüyü doğru tekrarlama		Tümünü doğru tekrarlama		N
	f	%	f	%	f	%	
Basit ve asimetrik ritim kalıplarının sınanması 	36	69,2	33	63,5	30	57,6	52
Karmaşık farklı ritim kalıplarının sınanması 	32	61,5	21	40,4	21	40,4	52
Karmaşık benzer ritim kalıplarının sınanması 	23	44,2	23	44,2	19	36,5	52
Karmaşık farklı ritim kalıpları içerisinde senkop ritminsınanması 	24	46,2	18	34,6	12	23,7	52

Tablo 3 incelendiğinde altı yaş için;

- "Basit ve asimetrik ritim kalıplarının sınanması" na ilişkin olarak ilk ölçüyü doğru tekrarlama %69,2; ikinci ölçüyü doğru tekrarlama %63,5'tir. Her iki ölçüyü doğru tekrarlama düzeyi ise %57,6'dır.
 - o 6 yaş grubu birinci, ikinci ölçüyü ve her iki ölçüyü birden doğru yanıtlamada 5 yaş grubundan daha başarılı olmuştur. Ritmik belleğin ölçüldüğü bu soruda aslında her iki ölçüde de aynı ritimlerin kullanıldığı fakat ikinci ölçüde sadece birinci ölçüdeki ritmin ters çevrildiği görülmektedir. Her iki yaş grubunda da 2. ölçüyü doğru yanıtlama oranı düşmüştür.
- "Karmaşık farklı ritim kalıplarının sınanması" na ilişkin olarak ilk ölçüyü doğru tekrarlama %61,5; ikinci ölçüyü doğru

- tekrarlama %40,4'tür. Her iki ölçüyü doğru tekrarlama düzeyi ise %40,4'tür.
- o 6 yaş grubu birinci, ikinci ölçüyü ve her iki ölçüyü birden doğru yanıtlamada 5 yaş grubundan daha başarılı olmuştur. Ritmik belleğin ölçüldüğü bu soruda iki ölçüde farklı ritimlerin kullanıldığı ve her iki yaş grubunda da birinci, ikinci ölçüyü ve özellikle de her iki ölçüyü birden doğru yanıtlama oranının düştüğü görülmüştür. Öğrencilerin karmaşık ritim kalıplarını doğru tekrarlama genel olarak basit ritmik kalıplarını doğru tekrarlama oranla daha az başarılı olduğu söylenebilir.
 - o Karmaşık ritim kalıplarını tekrarlama doğru sayısının azalması, bu tür tartım çalışmalarıyla sık sık karşılaşmalarını ve şarkı seçiminde karmaşık ritim kalıplarının yer aldığı şarkılara yer verilmemesinden kaynaklanabilir.
- "Karmaşık benzer ritim kalıplarının sınanması" na ilişkin olarak ilk ölçüyü doğru tekrarlama %44,2; ikinci ölçüyü doğru tekrarlama %44,2'dir. Her iki ölçüyü doğru tekrarlama düzeyi ise %36,5'tir.
 - o 6 yaş grubu birinci, ikinci ölçüyü ve her iki ölçüyü birden doğru yanıtlamada 5 yaş grubundan daha başarılı olmuştur. 5 yaş grubu birinci ve ikinci ölçüyü doğru tekrarlama karmaşık farklı ritim kalıplarının birinci ve ikinci ölçüsünü tekrarlama olduğundan daha başarılı olmuştur. 6 yaş grubu ise birinci ölçüyü tekrarlama karmaşık farklı ritim kalıplarının birinci ölçüsünü tekrarlama daha az başarılı olmuş, ikinci ölçüyü tekrarlama ise karmaşık farklı ritim kalıplarının ikinci ölçüsünü tekrarlama daha fazla başarılı olmuştur. 5 yaşın iki ölçüyü aynı anda doğru yapma oranı karmaşık farklı ritim kalıplarının tekrarlama sırasında iki ölçüyü aynı anda doğru yapma oranı ile aynıdır. 6 yaşın doğru yapma oranı ise az da olsa düşmüştür.
 - o Bu soruda da bir önceki sorudakine benzer şekilde, basit ritim kalıplarının doğru tekrarlama oranla daha az bir başarı görülmektedir. Bu iki ölçü karmaşık olmasına rağmen ilk vuruşlarda yer alan tartımlar birbirinin tersi şeklinde verilmiş, bunun da öğrencinin belleğinde kalması bakımından bir kolaylık sağlayacağı düşünülmüştür. Fakat doğru yapanların sayılarına bakıldığında bunun öğrencilerin bu tartımları belleklerinde doğru tutması bakımından bir kolaylık yaratmadığı görülmüştür.
 - o Fakat yaptırılacak farklı tartım çalışmaları, tartımların oyunlaştırılması ile bu tartımlara doğru cevap verme oranlarının daha yüksek rakamlara çıkacağı düşünülmektedir.
 - "Karmaşık farklı ritim kalıpları içerisinde senkop ritminin sınanması" na ilişkin olarak ilk ölçüyü doğru tekrarlama %46,2; ikinci ölçüyü doğru tekrarlama %34,6'dır. Her iki ölçüyü doğru tekrarlama düzeyi ise %23,7'dir.
 - o 6 yaş grubu birinci, ikinci ölçüyü ve her iki ölçüyü birden doğru yanıtlamada 5 yaş grubundan daha başarılı olmuştur.
 - o Senkop tartımının tekrarlama ikinci ölçüde 5 yaş grubu az da olsa bir önceki sorudakine oranla doğru yanıtlama da daha fazla başarılı olmuştur.
 - o Bu sorudaki ilk ölçüde yer alan onaltılık ritim öğrencilerin ritmi hızlı tekrarlama gerektirmektedir bu da koordinasyon yeteneğinin gelişimi ile bağdaştırılabilir. 5

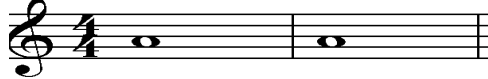
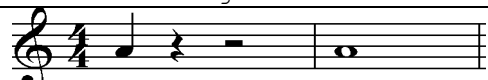
yaş grubunda tartımın birinci ölçüsünü doğru cevaplayanların sayısı bu nedenle düşmüştür. 6 yaş grubunda ise bir yaşlık koordinasyon ve algılama becerisinin gelişimsel farklılığından ortaya çıkabileceği düşünülmektedir. Fakat bu ölçüdeki tartımın doğru tekrarlanmasındaki başarı, basit tartımların tekrarlanmasında olduğundan daha düşüktür.

o Senkop ritmi bu yaş grupları için yeni sayılabilecek bir tartım olması nedeniyle başarının düşük olması beklenebilir. Bu iki ölçüdeki karmaşık ritimler ve senkobun da etkisiyle her iki ölçüyü akılda tutanların sayısı 6 yaşta doğru orantılı olarak düşmüştür. Fakat beş yaş grubu her iki ölçüyü akılda tutmada önceki iki soruda olduğundan biraz daha başarılı olmuştur.

o Ritmik bellek boyutunda genel olarak bulgulara bakıldığında gelişim ilkelerine uygun olarak 6 yaşın 5 yaştan daha başarılı olduğu söylenebilir. Fakat ritim, şarkı söyleme, drama eğitimini de içinde barındıran daha etkili bir müzik eğitimi ile bu tartımları doğru yanıtlama oranının daha da yükseltilebileceği düşünülmektedir. Bu da ilköğretimdeki nota okumaya büyük oranda olumlu olarak yansıtacaktır.

4.2. Ritmik Algı Boyutu (Rhythmic Perception Dimension)

Tablo 4. Ritmik algıya yönelik bulgular
(Table 4. Findings to the rhythmic perception)

Sorular	5 yaş			6 yaş		
	f	%	N	f	%	N
 Kısa olan notayı algılama	20	%66,7	30	51	%98,1	52
 Kısa ve birbirine eşit iki notayı algılama	24	%80	30	45	%86,5	52
 Uzun ve birbirine eşit iki notayı algılama	22	%73,3	30	44	%84,6	52
 Uzun olan notayı algılama	23	%76,7	30	49	%94,2	52

Tablo 4 incelendiğinde;

- "Kısa olan notayı algılama" ya ilişkin olarak 5 yaş için doğru yanıt verme %66,7- 6 yaş için %98,1'dir.
- "Kısa ve birbirine eşit iki notayı algılama"ya ilişkin olarak 5 yaş için doğru yanıt verme %80- 6 yaş için %86,5'tir.
- "Uzun ve birbirine eşit iki notayı algılama" ya ilişkin olarak 5 yaş için doğru yanıt verme %73,3- 6 yaş için %84,6'dır
- "Uzun olan notayı algılama" ya ilişkin olarak 5 yaş için doğru yanıt verme %76,7- 6 yaş için %94,2'dir.

- o 5 yaş grubu birinci soruda yer alan kısa notayı algılama da, dördüncü soruda yer alan uzun sesi algılamadakin e oranla daha az başarılı olmuştur.
- o 5 yaş grubu kısa süreli eşit notaları algılamada uzun süreli birbirine eşit notaları algılamada daha fazla başarılı olmuştur.
- o 6 yaş grubu ritmik algı boyutunda da 5 yaş grubundan daha başarılı olmuştur. Buradaki başarı üstünlüğünün yaş etkeninden kaynaklanabileceği söylenebilir. Bu konu ile ilgili olarak yapılmış başka bir çalışmada, ritimsel doğaçlamanın ve de dolaylı olarak müziksel gelişimin hiyerarşik bir yapıda olduğu ve bu hiyerarşik yapıda ki en önemli etkenin yaş faktörü olduğu vurgulanmıştır (Özdemir ve Yıldız; 2010).

4.3. Ritmik Uygulama Boyutu (Rhythmic Practice Dimension)

Tablo 5. Şarkıya el çırparak doğru eşlik etme ve şarkı eşliğinde yürüme becerilerine ilişkin bulgular
(Table 5. Accompaniment to song by the clapping and walking abilities with the rhythm of song)

Sorular	5 yaş			6 yaş		
	f	%	N	f	%	N
Şarkıya el çırparak doğru eşlik etme	18	%60	30	36	%69,2	52
Şarkıya el çırparak eşlik ederken şarkının ritmine uygun yürüme	11	%36,7	30	24	%46,2	52

Tablo 5 incelendiğinde;

- "Şarkıya el çırparak doğru eşlik etme" becerisine ilişkin olarak 5 yaş için doğru eşlik etme %60- 6 yaş için %69,2'dir.
- "Şarkıya el çırparak eşlik ederken şarkının ritmine uygun yürüme" becerisine ilişkin olarak 5 yaş için doğru eşlik etme %36,7- 6 yaş için %46,2'dir.
 - o Ritmik uygulama boyutunda 6 yaş grubunun yine 5 yaş grubundan daha başarılı olduğu görülmüştür.
 - o Fakat şarkı eşliğinde doğru ritimde yürüme becerisinin hem 5 hem de 6 yaş grubunda şarkıya alkışla doğru eşlik etme becerisinden daha düşük olduğu görülmektedir.

5. SONUÇLAR (CONCLUSIONS)

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

- Ritmik Bellek boyutunda her iki yaş grubu da basit tartım kalıplarının doğru tekrarlanmasında karmaşık ritim kalıplarının doğru tekrarlanmasına oranla daha başarılı olmuştur.
- Ritmik algı boyutunda her iki yaş grubu da ritmik bellek boyutundan daha yüksek düzeyde doğru cevap vermişlerdir. 6 yaş grubunun verilen iki sestem uzun-kısa sesi algılamada, eşit sürede verilen iki sesi algılamada olduğundan daha başarılı olduğu görülmüştür.
- Ritmik uygulama boyutunda her iki yaş grubunun şarkıya el ile eşlik etmede şarkının ritmine uygun yürümeye oranla daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır
- Araştırmada kavramsal çerçevede desteklendiği üzere tüm uygulama boyutlarında 6 yaş grubunun 5 yaş grubuna oranla daha başarılı olduğu sonucuna varılmıştır

- Ayrıca yine her iki yaş grubunun uygulamalarda gösterdikleri performanslara göre genellikle paralel hareket ettikleri, bunun da araştırma için oluşturulmuş deney gruplarının ayrı ayrı ve bütün olarak homojen bir yapıya sahip olduğunu gösterdiği söylenebilir.

6. ÖNERİLER (SUGGESTIONS)

Araştırma sonuçlarına ilişkin olarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur;

- Okulöncesi çocukların ritmik bellekleri basitten karmaşığa doğru yapılacak tartım çalışmaları ile geliştirilmelidir.
- Çocuklarda ritm tutarak eşlik etme ve ritme göre hareket etme becerilerinin sağlıklı geliştirilmesi bakımından eğitimlerinde basit ritm kalıplarından oluşmuş ezgiler ve şarkılar kullanılmalıdır.
- Çocuklarda müzik eğitimi basitten karmaşığa bir süreç içerisinde ve programlı biçimde gerçekleştirilmelidir ki bu yolla yetişkinlikte müzik dinlemekten, yapmaktan ve dans etmekten zevk alan mutlu bireyler, kişilikler oluşabilsin.
- Okul öncesinde müzik eğitimi hangi boyutta ve düzeyde olursa olsun müzik öğretmeni tarafından gerçekleştirilmelidir.

KAYNAKÇA (REFERENCES)

1. Öztürk, F., (2002). Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Yaratıcı Drama", Türkiye'de Müzik Sempozyumu, 15-16 Mart 2002, 267-275.
2. Denac, O., (2008). A Case study of preschool children's musical interests at home and school, Early Childhood Education Journal, pp: 439-444
3. Dündar, M., (2003). "Anaokulu ve İlköğretimin Birinci Sınıfında Ritim Eğitimi" G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 23, Sayı 2, 171-180.
4. Erden, M. ve Akman, Y., (2008). Eğitim Psikolojisi, Ankara, Arkadaş Yayınevi.
5. Özdemir, G. ve Yıldız, G., (2010). Genel Gelişim Sürecinde Müziksel Gelişim, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl 2 Sayı 2: 77-90
6. Paananen, P., (2006). The development of rhythm at the age of 6-11 years: non-pitch rhythmic improvisation, Music Education Research, pp 349-368
7. Sun, M. ve Seyrek, H., (1993). Okul Öncesi Eğitiminde Müzik. İzmir: Mey Müzik Eserleri Yayınları.
8. Synder, S., (1997). Developing musical intelligence: why and how, Early Childhood Education Journal